

Sygn. akt VII U 224/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 września 2016 r. w Warszawie

sprawy B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania B. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 28 grudnia 2015 r., znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 28 grudnia 2015 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującej B. W. prawo do renty socjalnej na okres od 1 października 2015 r. do dnia 30 września 2018 r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 grudnia 2015 r. (znak: (...)), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił B. W. przyznania prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że ubezpieczonej nie przysługuje prawo do wskazanego świadczenia, gdyż nie spełnia ona warunków określonych w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej wobec uznania przez Komisję Lekarską z dnia 18 grudnia 2015 r., że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy jak wymaga tego ustawa (decyzja z dnia 28 grudnia 2015 r., znak: (...) k. 143, tom III a.r.).

Od powyższej decyzji **B. W.** złożyła odwołanie, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty socjalnej, podnosząc, że jej sytuacja finansowa i materialna jest zła, a ponadto ma problemy z pamięcią oraz leczy się neurologicznie i psychiatrycznie (odwołanie z dnia 28 grudnia 2015 r. k. 2 a.s.),

W odpowiedzi na **odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o jej oddalenie, wskazując, że treść zaskarżonej decyzji o odmowie przyznania renty socjalnej pozostaje w zgodzie z dyspozycją art. 4 o rencie socjalnej z uwagi na fakt, że orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS odwołująca nie została uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy (odpowiedź na odwołanie z dnia 22 stycznia 2016 r. k.3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona B. W., urodzona w dniu (...), na mocy decyzji ZUS z dnia 9 października 2012 r., otrzymała prawo do renty socjalnej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Prawo do świadczenia zostało ubezpieczonej przyznane na okres do dnia 30 września 2015 r. (k. 23 a.r., tom III).

W związku z upływem terminu na jaki zostało przyznane prawo do wskazanego wyżej świadczenia, w dniu 15 października 2015 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o ustalenie dalszych uprawnień do renty socjalnej. Po przeprowadzeniu badania lekarskiego przez Lekarza Orzecznika ZUS, który w swoim orzeczeniu z dnia 19 listopada 2015r. uznał, że B. W. nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS. Komisja Lekarska ZUS w swoim orzeczeniu z dnia 18 grudnia 2015r. uznała, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

(wniosek o rentę socjalną z dnia 15 października 2015 r. k.115 a.r., tom III, orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 19 listopada 2015 r. k. 127, tom III a.r., orzeczenie Komisji Lekarskiej z dnia 18 grudnia 2015 r. k.137., tom III a.r.).

Na tej podstawie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w dniu 28 grudnia 2015 r. wydał decyzję (znak: (...)), mocą, której odmówił wnioskodawczyni prawa do dochodzenia świadczenia (decyzja z dnia 28 grudnia 2015 r., znak: (...) k.142, tom III a.r.).

Od niekorzystnej decyzji organu rentowego, B. W. złożyła odwołanie do tutejszego Sądu za pośrednictwem organu rentowego, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 28 grudnia 2015 r. k.2 a.s.).

W toku postępowania Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów z zakresu psychologii oraz psychiatrii celem ustalenia czy odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej oraz czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa to na jaki okres oraz czy naruszenie sprawności organizmu powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (postanowienie z dnia 15 lutego 2016 r. k. 6 a.s.).

Biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. P. w opinii z dnia 18 kwietnia 2016 r. wskazała, że rozpoznaje u ubezpieczonej upośledzenie umysłowe ze znacznymi zmianami zachowania powodującymi konieczność opieki lub leczenia. Ponadto biegła podniosła, że wyniki badań wnioskodawczyni z dnia 8 sierpnia 2012 r., przeprowadzone przez organ rentowy, na podstawie których orzeczono u ubezpieczonej całkowitą niezdolność do pracy nie różniły się istotnie z wynikami badań z dnia 10 listopada 2015 r., gdzie orzeczono u odwołującej jedynie częściową niezdolność do pracy. Biegła stwierdziła, że do wydania opinii niezbędna jest ocena biegłego sądowego z zakresu psychologii, po której to zapoznaniu ostatecznie zajmie stanowisko (opinia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii M. P. z dnia 18 kwietnia 2016 r. k. 15 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 11 maja 2016 r. odwołująca wskazała, że ma problemy z pamięcią, słuchem oraz wzrokiem. Podniosła, że pomimo leczenia, problemy zdrowotne cały czas powracają w związku z czym podlega ciągłemu leczeniu (pismo procesowe z dnia 11 maja 2016 r. k. 33 a.s.).

Biegła sądowa z zakresu psychologii J. K. w opinii z dnia 8 czerwca 2016 r. wskazała, że rozpoznaje u ubezpieczonej zaburzenia poznawcze i emocjonalne. W opinii biegłej wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy i aktualnie wymaga systematycznej opieki oraz leczenia. Jej całkowitą niezdolność do pracy biegła datuje na co najmniej od 18 czerwca 2012 r. Biegła podnosi, że czas trwania niezdolności psychologicznej u odwołującej rokuje niekorzystnie i aktualnie trudno jest ustalić do kiedy będzie trwać, ponieważ wnioskodawczyni nie była do tej pory właściwie i systematycznie leczona (opinia biegłej sądowej z zakresu psychologii dr J. K. z dnia 8 czerwca 2016 r. k. 43 – 44 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 6 lipca 2016 r. organ rentowy wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu psychologii. Ponadto organ rentowy zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłego z zakresu psychologii J. K.. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że biegła w swej opinii nie zamieściła danych odnośnie

wykonywanych testów i ich wyników oraz informacji na jaką dokumentację się powołuje – odnotowano jedynie opinie psychologiczne z 8 sierpnia 2012 r. i 10 listopada 2015 r. Organ rentowy nie zgodził się również z opinią biegłego co do stopnia niezdolności do pracy odwołującej, bowiem jego zdaniem, z opinii nie wynika, aby wnioskodawczyni była niezdolna do wykonywania jakiegokolwiek pracy (pismo procesowe z dnia 6 lipca 2016 r. k. 62 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 28 lipca 2016 r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. P. wskazała, że w opinii z dnia 4 kwietnia 2016 r. wydanej po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską i psychologiczną oraz przeprowadzeniu badania psychiatrycznego nie stwierdziła poprawy stanu psychicznego odwołującej od czasu ostatniego badania orzeczniczego ZUS, ponieważ zarówno w 2012 r. jak i w 2015 r. roku wnioskodawczyni badana była w ZUS psychologicznie, więc uznała za celowe zasięgnięcie opinii biegłego psychologa. Po zapoznaniu się z tą opinią biegła stwierdziła, że wnioskodawczyni jest nadal całkowicie niezdolna do pracy na okres do dnia 30 października 2018 r. (opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. P. z dnia 28 lipca 2016 r. k. 66 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 26 sierpnia 2016 r. organ rentowy zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. P.. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, że nie zgadza się z opinią biegłej, ponieważ biegła nie wykazała jakie objawy chorobowe powodują nadal całkowitą niezdolność do pracy. Wobec tego organ rentowy wniósł o powołanie innego biegłego z zakresu psychiatrii (pismo procesowe z dnia 26 sierpnia 2016 r. k. 75 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 19 sierpnia 2016 r. odwołująca wskazała, że wnosi o przyznanie renty socjalnej w związku jej chorobą nerwową. Odwołująca podniosła również, że ma częste bóle brzucha oraz wymioty. Wnioskodawczyni przedstawiła także opinię psychologiczną z (...) Centrum Pomocy (...), z której wynika, że u ubezpieczonej stwierdza się niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim oraz że charakter deficytów funkcji poznawczych sugeruje występowanie organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego (pismo procesowe z dnia 19 sierpnia 2016 r. k. 79-81 a.s.).

Na rozprawie w dniu 15 września 2016 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska. Ponadto pełnomocnik organu rentowego poparł wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu psychiatrii.

Sąd postanowieniem wydanym na rozprawie oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu psychiatrii (protokół z rozprawy z dnia 15 września 2016 r. k. 85 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumentację medyczną zawartą w aktach sądowych, aktach rentowych ubezpieczonej, a także w oparciu o dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów. Autentyczność zgromadzonych dokumentów i ich zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie budziła zastrzeżeń, w związku z tym Sąd uznał dokumenty za pełnowartościowy materiał dowodowy. Sąd, jako materiał kluczowy dla rozstrzygnięcia sprawy uznał opinie powołanych biegłych sądowych, albowiem dowód ten pozwolił na dokładne określenie zakresu dysfunkcji jakie występują w stanie zdrowia odwołującej. Z tego też powodu ustalenia poczynione przez biegłych Sąd przyjął za własne, albowiem opinie wydane zostały w oparciu o obiektywne wyniki badań odwołującej, a biegli lekarze są specjalistami w swoich dziedzinach, posiadającymi bogatą wiedzę medyczną i wieloletnie doświadczenie zawodowe. W ocenie Sądu, zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył, że wprawdzie organ rentowy w pismach procesowych z dnia 6 lipca 2016 r. oraz z dnia 26 sierpnia 2016 r. z uwzględnieniem stanowiska Komisji Lekarskiej przy II Oddziale ZUS, stanowiącego załącznik do w/w pism zgłosił zastrzeżenia do powołanych opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii oraz psychiatrii, to jednak w ocenie Sądu, podniesione zarzuty nie były uzasadnione i nie dawały podstaw do powołania w sprawie innych biegłych w/w specjalności. W ocenie Sądu opinia główna i uzupełniająca biegłej sądowej z zakresu psychiatrii oraz opinia główna biegłego sądowego z zakresu psychologii dokładnie diagnozują stan zdrowia ubezpieczonej, a zgłoszone zastrzeżenia stanowią wyłącznie polemiką Przewodniczącego Komisji Lekarskiej ZUS z wnioskami wynikającymi z opinii biegłych. Wobec powyższego zastrzeżenia zgłoszone przez organ rentowy nie zasługiwały na uwzględnienie. Z tych też względów, Sąd oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu psychiatrii.

Na marginesie już tylko zauważyć można, że odwołująca B. W. do 30 września 2015 r. pobierała rentę socjalną (miała więc stwierdzoną całkowitą niezdolność do pracy) i brak jest jakiegokolwiek dowodu aby po tej dacie jej stan zdrowia uległ poprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie B. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 28 grudnia 2015 r. znak: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. 2013 r., poz. 1682), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Stosownie zaś do ust.2 powołanego przepisu osobie, która spełnia warunki określone w ust.1 przysługuje:

- 1) renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Z dyspozycji art. 15 ustawy o rencie socjalnej wynika, że ustawodawca w ramach oceny, czy spełnione zostały przesłanki do przyznania opisanego powyżej świadczenia nakazał odpowiednio stosować art. 12-14 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które zawierają legalne definicje całkowitej i częściowej niezdolności do pracy. Mianowicie, przepis art. 12 ust. 1 powołanej ustawy wskazuje, że za całkowicie niezdolną do pracy należy uznać osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Z kolei przepis art.12 ust.3 ustawy za częściowo niezdolną do pracy uznaje osobę, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonej, należy mieć także na uwadze, że w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej, o niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2000 roku, sygn. akt II UKN 113/00). Ocena całkowitej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy, co do zasady wymaga wiadomości specjalnych. W takiej sytuacji, Sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2009 r., III UK 30/09).

W świetle przytoczonych przepisów kwestią, od której uzależniona była zasadność odwołania B. W. było zatem ustalenie, czy odwołująca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy i czy niezdolność ta powstała z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałej w ww. okresach.

Celem rozstrzygnięcia powyższych wątpliwości, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii oraz psychiatrii, jako właściwych ze względu na występujące u ubezpieczonej schorzenia. W sporządzonych przez siebie opiniach biegli sądowi wypowiedzieli się w kwestii zdrowia odwołującej na podstawie oględzin jej osoby oraz zgromadzonej w aktach sprawy i aktach rentowych dokumentacji medycznej. Ich spostrzeżenia i wnioski są logiczne, nie budzą żadnych wątpliwości. Biegli oparli się na kompleksowym materiale dowodowym. Z opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. P. jednoznacznie wynika, że u odwołującej rozpoznaje się upośledzenie umysłowe ze znacznymi zmianami zachowania powodującymi konieczność opieki lub leczenia, w związku z tym biegła

sądowa uznała że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy. Dodatkowo w opinii z dnia 8 czerwca 2016 r. biegła sądowa z zakresu psychologii J. K. wskazała, że w jej opinii wnioskodawczyni ma zaburzenia emocjonalne oraz poznawcze, w związku z czym jest całkowicie niezdolna do pracy, a ponadto wymaga opieki i leczenia.

Sąd w całości podziela wnioski i spostrzeżenia zawarte w opiniach ww. biegłych sądowych. Jednocześnie Sąd wskazuje, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2008 r., I UK 91/08). Zwłaszcza, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00). W efekcie specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez Sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłego za przekonującą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04).

Z tych też względów nie ma uzasadnienia wniosek organu rentowego o powołanie kolejnego biegłego (biegłych) w sytuacji, gdy złożona już opinia jest niekorzystna dla strony. Zgłaszając taki wniosek, strona winna wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w złożonych do akt sprawy opiniach biegłych, które dyskwalifikują te opinie, uzasadniając tym samym powołanie dodatkowych opinii. Sąd ma zatem obowiązek dopuszczenia takiego dowodu tylko wówczas, gdy zachodzi tego potrzeba, w szczególności, gdy w sprawie zostały wydane sprzeczne opinie biegłych, przy czym nawet sprzeczność konkluzji opinii biegłych w zakresie zdolności do pracy wydanych w różnym czasie (np. w toczących się kolejno postępowaniach z udziałem tych samych stron) nie powoduje obowiązku sięgania przez sądy po instrumenty wymienione w art. 286 k.p.c.

Reasumując powyższe rozważania natury prawnej i faktycznej stwierdzić należy ponad wszelką wątpliwość, że wnioskodawczyni z uwagi na swój stan zdrowia nie jest zdolna do podjęcia jakiegokolwiek pracy, a zatem jest całkowicie niezdolna do pracy.

Sąd Okręgowy, kierując się powyższymi względami uznał zatem odwołanie za zasadne i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał B. W. prawo do renty socjalnej od dnia 01 października 2015 r. do dnia 30 września 2018 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)